

KORTE MEDEDEELINGEN

Couroupita guyanensis Aubl. — Met dezen naam wordt aangeduid een boomgewas, dat behoort tot de familie der Myrtaceae en inheemsch is in Fransch-Guyana. Eenige groote exemplaren bevinden zich in 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.

Wie eens met dezen boom en zijn bloem heeft kennis gemaakt, zal ze niet licht vergeten door eenige opvallende bijzonderheden.

Zoo is de boom reeds van verre te herkennen aan zijn eigenaardigen habitus. Het meest in het oog loopend is wel het onderste deel, doordat het den indruk maakt, alsof het met massa's bladerlooze epiphyten of klimplanten — al dan niet rijk bloeiend, afhankelijk van den tijd van het jaar — begroeid is (foto 1). Van naderbij bekeken blijkt, dat het uit den stam te voorschijn komende, naar beneden gerichte „takken" van $\frac{1}{2}$ -1 $\frac{1}{2}$ m lengte zijn, waarvan de langste boogvormig — met den hollen kant naar boven — omlaag hangen. Dit zijn geen gewone takken, maar bloemstengels, want hieraan ontwikkelen zich de bloemen, en wel in trosvorm, met hier en daar aan de uiteinden eenige bladeren. We hebben hier dus een bijzonderen vorm van cauliflorie.

Boven dit merkwaardige stamgedeelte bevindt zich de koepelvormige kroon, waarbij de bladeren niet over de geheele lengte der takken verspreid, maar aan de uiteinden ervan, dicht op elkaar gedrongen zitten.

De bloem, die ruim een decimeter groot is, heeft 6 eenigszins komvormige kroonbladen, waarvan de rand is teruggeslagen (behalve bij het onderste). Ze staan niet straalsgewijze uit, maar zijn min of meer om het centrum heen gebogen; bij het bovenste kroonblad is dat het minst, bij het onderste het sterkst het geval (foto 2). De kleur der bloembladen is aan de binnenzijde prachtig rood (vanaf het midden der bladen naar den rand toe geaderd); de buitenzijde is helder geel, behalve bij den voet, waar de kleur rood is.

Het meest typische van de bloem, is de sterk ontwikkelde witte schijf; deze is nl. met talrijke zeer korte meeldraden bezet en aan den benedenkant uitgegroeid tot een breede vleezige lob, welke zich, naar boven keerende, over den stamper heenbuigt en in een groot aantal, vaak grillig gevormde meeldraden eindigt. Hiervan bezitten de circa 1 cm lange helmraden een zacht lila kleur, welke aan den top in een donkerder tint overgaat.

Voor bloemenliefhebbers bezit de bloem een minder prettige eigenschap en die is, dat de bloembladen reeds eenige uren na het plukken afvallen, zoodat de bloem niet in bouquetten kan worden gebruikt. Dit is des te meer jammer, omdat ze, behalve een lust voor de oog en te zijn, ook ons reukorgaan streelt, door het verspreiden van een aangename, zoete geur.

De bloemknoppen zijn in jeugdigen toestand groengeel; later, in het stadium kort vóór het ontkiemen, is de kleur aan den voet rood en aan den top — die niet toegespitst, doch afgeplat is — geel.

Naar de groote, ronde, hardschalige vruchten, welke een middellijn van wel 20 cm kunnen bereiken, wordt de plant kanonskogelboom genoemd. In het land van herkomst wordt het zoetige moes voor koele dranken gebezigd.

Fig. 1. *Couroupita guyanensis* AUBL.,
in 's Lands Plantentuin.

[Foto G. F. J. Bley.

Op phenologisch gebied heb ik kunnen waarnemen, dat de boom in Buitenzorg twee keer per jaar zijn blad laat vallen, namelijk in Maart — April en in September — October. Dan staat de boom

Fig. 2. *Couroupita guyanensis* AUBL.
Bloemtros.

meestal ongeveer een kleine week bladerloos; de bladwisseling kan echter ook wel zoodanig verlopen, dat de bladval eerst beperkt blijft tot een gedeelte van de kroon en wanneer dan hier na eenige dagen het jonge blad verschijnt, valt pas het oude blad van het overige gedeelte af, zoodat van een kaal staan van den boom eigenlijk niet gesproken kan worden. Bloemen kan men vrijwel het geheele jaar door aantreffen; het sterkst vertegenwoordigd zijn ze circa een maand na den bladval, daarentegen vindt men ze in het begin van het jaar (Jan., Febr.) slechts in zeer gering aantal, hetgeen wellicht voor een groot deel is toe te schrijven aan de vele en zware regenbuien, waaraan ze in die periode blootstaan.

Behoudens den korten tijd, gedurende welke de bladwisseling plaats vindt, is het een goede schaduwboom en verdient hij, mede om zijn groote, fraaie en welriekende bloemen, hier meer te worden aangeplant, dan tot heden het geval is.

F. HANSEN.

Heliotropium decipiens exit. — In dit tijdschrift (jg. 1933, blz. 15, jg. 1934, blz. 57) gaf ik eenige opmerkingen over een nieuwe heliotroop voor Java, welke voorloopig als *H. decipiens* onderscheiden werd van *H. indicum* L. Ik sprak het vermoeden uit, dat deze plant op Java ingevoerd moest zijn en waarschijnlijk een uit Amerika (?) ingevoerd onkruid zou zijn. Dit vermoeden is bewaarheid, want Dr I. M. JOHNSTON schreef mij in Januari 1934, dat de plant identiek is met *Heliotropium elongatum* HOFFM., welke tot dusver alleen bekend was van Brazilië, Uruguay, Paraguay, Argentinië en Bolivia, waar het echter een verre van algemeene plant is. In het Herbarium te Kew kon ik gedurende mijn verlof de determinatie van JOHNSTON verifieeren en als juist erkennen. De naam *decipiens* was dus niet slecht gekozen. R. I P.

VAN STEENIS.

MEDEDEELINGEN VAN HOOFDBESTUUR EN REDACTIE

Hoofdbestuur. — Door het vertrek van Dr D. F. VAN SLOOTEN met verlof naar Nederland, heeft een wijziging plaats gehad in de samenstelling van het Hoofdbestuur; als plaatsvervangend Voorzitter werd verkozen Dr J. D. F. HARDENBERG, te Batavia (Laboratorium voor het onderzoek der zee, Pasar Ikan).

Redactie. — De Redactie zal het op prijs stellen *uiterlijk* een maand vóór het verschijnen eener nieuwe aflevering de Afdeelvingsverslagen en soortgelijke bijdragen, bestemd voor De Tropische Natuur, in bezit te hebben. Rechtstreeksche toezending aan de Redactie verdient dringend aanbeveling!

TER OVERNAME AANGEBODEN

G. E. RUMPHIUS. — D'Amboinsche Rariteitenkamer, 1741. Ongekleurde gravures, compleet; kartonnen band enigszins gesleten, voor f 80 —

Zending onder rembours; kosten voor kopers rekening.

Adres: E. JACOBSON, Ghyselsweg 6, Bandoeng.

GEVRAAGD

De gevulde VERKADE's albums van vóór het jaar 1926.

Aanbiedingen aan de Redactie.